АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

11.05.2021 м. Дніпро № 54/6-рк/к

Комунальне підприємство
«Новомосковськтеплоенерго»

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали дослідження регіональних ринків у сфері теплопостачання, проведеного Третім відділом досліджень і розслідувань Південно-східного міжобласного територіального відділення на виконання доручення Антимонопольного комітету України від 12.08.2020 №13-01/824,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

З метою здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональному ринку у сфері теплопостачання, зокрема, постачання теплової енергії, на виконання доручення Антимонопольного комітету України від 12.08.2020 №13-01/824 Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі - територіальне відділення) провело дослідження діяльності суб'єктів господарювання на зазначеному вище ринку, яким було охоплене, зокрема, комунальне підприємство «Новомосковськтеплоенерго».

Комунальне підприємство «Новомосковськтеплоенерго» (далі – Підприємство, КП «Новомосковськтеплоенерго») (ідентифікаційний код юридичної особи – 03342190, юридична адреса: вулиця Микити Головка, 17, місто Новомосковськ, Дніпропетровська обл., 51200) є комунальним підприємством, створеним на базі майна Дочірнього підприємства обласного комунального підприємства «Дніпротеплоенерго» - «Новомосковськтеплоенерго», переданого у власність територіальної громади м. Новомосковська.

Відповідно до інформації, розміщеної на офіційному сайті https://usr.minjust.gov.ua Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських

формувань, дата державної реєстрації: 18.09.2001, дата запису: 12.12.2012, номер запису: 1229145000000151б, основний вид діяльності - постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря (КВЕД 35.30).

Таким чином, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП «Новомосковськтеплоенерго» є суб'єктом господарювання.

2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

З метою здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональному ринку у сфері теплопостачання, зокрема, постачання теплової енергії, територіальним відділення були направлені вимоги, у тому числі до КП «Новомосковськтеплоенерго» листами від 11.09.2020 №54-02/2862, від 11.11.2020 №54-02/3763.

Отримано відповідь від КП «Новомосковськтеплоенерго» листами від 15.10.2020 № 627, від 09.12.2020 № 841.

3. СТАНОВИЩЕ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ ПОСТАЧАННЯ ТЕПЛОВОЇ ЕНЕРГІЇ

Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

У відповідності до пункту 3.1. Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку у редакції, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України №49-р від 05.03.2002, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за №317/6605 (далі – Методика), об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання: конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

Суб'єкт господарювання

Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є КП «Новомосковськтеплоенерго».

Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

Відповідно до частини 1 статті 5 Закону України «Про природні монополії» до сфери діяльності суб'єктів природних монополій відноситься діяльність у сфері транспортування теплової енергії.

Відповідно до частини 2 статті 5 Закону України «Про природні монополії», зведений перелік суб'єктів природних монополій ведеться Антимонопольним комітетом України на підставі реєстрів суб'єктів природних монополій у сфері житлово-комунального господарства, що формуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, а в інших сферах, в яких діють суб'єкти природних монополій, - національними комісіями регулювання природних монополій у відповідній сфері або органами виконавчої влади, що здійснюють функції такого регулювання до створення зазначених комісій.

КП «Новомосковськтеплоенерго» є суб'єктом господарювання природної монополії та включене до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з транспортування теплової енергії, зокрема, магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами.

Крім цього, КП «Новомосковськтеплоенерго» здійснює свою діяльність на суміжних ринках, відповідно до статті 6 Закону України «Про природні монополії», зокрема, здійснює господарську діяльність з виробництва теплової енергії (крім випадків, коли вона використовується виключно для внутрішньовиробничих потреб) в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами здійснення підприємницької діяльності з виробництва теплової енергії (ліцензійними умовами); постачання теплової енергії.

Для здійснення вищевказаної діяльності КП «Новомосковськтеплоенерго» має ліцензії, зокрема:

- ліцензію Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг серія АД № 041953 (дата прийняття та номер рішення про видачу ліцензії 11.01.2013 №1), видану на виробництво теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії);
- ліцензію Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг серія АД № 041954 (дата прийняття та номер рішення про видачу ліцензії 11.01.2013 №1), видану на транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами;
- ліцензію Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг серія АД № 041955 (дата прийняття та номер рішення про видачу ліцензії 11.01.2013 №1), видану на постачання теплової енергії.

Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання

Конкретним товаром, який випускається, постачається, продається Підприємством, є постачання теплової енергії, включаючи виробництво, транспортування та постачання теплової енергії.

Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

У відповідності до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

У відповідності до пункту 4.2. Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

Постачання теплової енергії споживачам Підприємство здійснює на підставі укладених договорів.

Предметом укладених договорів є відпуск споживачам теплової енергії для потреб опалення житлового фонду, установ, організацій відповідної якості та в обсязі відповідно до теплового навантаження.

З огляду на наведені у договорах умови реалізації та ціни, умови споживання (специфічність розміщення, монтажу, технічного обслуговування), необхідною умовою

отримання теплової енергії є приєднання внутрішньобудинкових систем опалення об'єктів споживачів до теплових мереж ліцензіата, тому постачання теплової енергії за споживчими характеристиками (функціональне призначення, фізичні характеристики, технічні та експлуатаційні характеристики) є товаром і не є подібним іншим товарам.

Постачання теплової енергії не є взаємозамінним товаром з будь-яким іншим товаром.

Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «Новомосковськтеплоенерго», є постачання теплової енергії.

Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

Основними споживачами постачання теплової енергії виступають фізичні особи та юридичні особи м Новомосковська, які попередньо уклали в установленому чинним законодавством порядку з КП «Новомосковськтеплоенерго» відповідні договори.

Визначення товарних меж ринку

У відповідності до пунктів 5.1 - 5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Враховуючи, що постачання теплової енергії не є взаємозамінним з будь-яким іншим товаром, а необхідною умовою отримання постачання теплової енергії є приєднання внутрішньобудинкових систем опалення об'єктів споживачів до теплових мереж ліцензіата, споживачі постачання теплової енергії за звичайних умов не можуть легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Таким чином, товарними межами ринку є постачання теплової енергії у межах території міста Новомосковська та теплових мереж, що перебувають у господарському віданні Підприємства.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку

Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

Отримання постачання теплової енергії можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить господарську діяльність з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії на певній території.

Характерною особливістю взаємодії попиту і пропозиції постачання теплової енергії є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання зазначеного товару є приєднання внутрішньобудинкових мереж опалення споживачів до магістральних та місцевих (розподільчих) мереж централізованого опалення КП «Новомосковськтеплоенерго». За межами цих мереж користування постачанням теплової енергії Підприємства є неможливим.

Отже, територіальними (географічними) межами ринку постачання теплової енергії, на якому КП «Новомосковськтеплоенерго» здійснює господарську діяльність з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії, згідно з ліцензіями, є територія міста Новомосковськ, на якій розташовані теплові мережі, що перебувають у господарському віданні КП «Новомосковськтеплоенерго».

Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

У відповідності до пункту 7.1. Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.

Часовими межами ринку постачання теплової енергії визначено опалювальний період 2019/2020.

Визначення потенційних конкурентів

Відповідно до пункту 9.1. Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

Фізичні та юридичні особи, бюджетні установи, інші споживачі та релігійні організації (споживачі) можуть отримувати постачання теплової енергії тільки у суб'єкта природної монополії, а відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» - конкуренція на ринках природних монополій є неможливою.

Установлення монопольного (домінуючого) становища

Абзацом другим частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

Отже, у розумінні положень абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП «Новомосковськтеплоенерго» за результатами господарської діяльності за опалювальний період 2019/2020 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку постачання теплової енергії в межах території м. Новомосковськ, де розташовані теплові мережі, що перебувають у господарському віданні КП «Новомосковськтеплоенерго».

4. ОБСТАВИНИ ВСТАНОВЛЕНІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

4.1 НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Правові засади функціонування ринків у сфері теплопостачання визначаються, зокрема,

Законом України «Про теплопостачання» (далі – Закон про теплопостачання);

Законом України «Про житлово-комунальні послуги» від 9 листопада 2017 року № 2189-VIII після 01.05.2019 (далі - Закон про ЖКП 2189);

Правилами надання послуги з постачання теплової енергії, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 830 (далі – Постанова 830) після 01.05.2019;

Правилами користування тепловою енергією, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 року № 1198 (далі - Правила 1198)

та іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно до статті 6 Закону про теплопостачання, державна політика у сфері теплопостачання базується на принципах забезпечення **захисту прав та інтересів споживачів**, взаємної відповідальності суб'єктів відносин у сфері теплопостачання за якісне постачання теплової енергії та своєчасну її оплату, сприяння розвитку конкурентних відносин

на ринку теплової енергії, встановлення відповідальності суб'єктів теплопостачання за порушення законодавства у сфері теплопостачання.

Відповідно до статті 5 Закону про ЖКП 2189 до комунальної послуги, зокрема, відноситься **послуга з постачання теплової енергії, постачання гарячої води**.

Відповідно до п.3 ч.2 статті 6 Закону про ЖКП 2189 виконавцем комунальної послуги з постачання теплової енергії є теплопостачальна організація.

Постановою 830 визначені правила, які регулюють відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з постачання теплової енергії, та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримати послугу з постачання теплової енергії, та визначають вимоги до якості послуги, одиниці виміру обсягу спожитої споживачем теплової енергії, порядок оплати.

Відповідно до п.4 Постанови 830 послуга з **постачання теплової енергії** надається споживачу **для потреб опалення** або на індивідуальний тепловий пункт споживача для потреб опалення та приготування гарячої води.

З 1 травня 2019 року в повному обсязі введено в дію Закон 2189, яким змінено не лише назви комунальних послуг, а й змінено підходи до їх надання, обліку, адміністрування, порядку формування та встановлення тарифів.

Тарифи на постачання теплової енергії є однією із істотних умов договорів про надання комунальних послуг, а відтак не можуть бути зміненими уповноваженими органами.

Повноваженнями зі встановлення тарифів на послуги з постачання теплової енергії централізованого опалення та постачання гарячої води наділені - Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг і органи місцевого самоврядування.

В **умовах запровадження ринку природного газу** вартість природного газу для підприємств теплопостачання змінюється майже щомісяця. Зміна ціни газу протягом опалювального періоду може бути як в сторону зменшення, так і в сторону збільшення.

З початку опалювального періоду 2019-2020 рр. для підприємств теплопостачання було значно знижено ціну природного газу у порівнянні з тією, що діяла в кінці минулого опалювального періоду та була врахованою у встановлених тарифах на теплову енергію та комунальні послуги.

При цьому на законодавчому рівні механізмів автоматичного коригування тарифів на послугу з постачання теплової енергії для споживачів, що враховували б такі цінові зміни складових тарифів, передбачено не було.

Будь-яка зміна вартості природного газу впливає на розмір тарифів на теплову енергію та послугу з постачання теплової енергії для споживачів, оскільки газова складова у структурі собівартості послуг з теплопостачання є найбільшою.

Однак переглянути діючі тарифи на комунальні послуги, що надаються в умовах дії договорів про надання комунальних послуг, що укладалися до 1 травня 2019 року, тобто до моменту введення в дію нового Закону України «Про житлово-комунальні послуги», на сьогодні, як зазначалося вище, не має можливості.

У зв'язку з цим, Кабінетом Міністрів України для забезпечення захисту прав споживачів теплової енергії та комунальних послуг в частині **оплати ними справедливої вартості теплової енергії та комунальних послуг**, а також збалансування інтересів суб'єктів господарювання, споживачів та держави, у грудні 2019 року було прийнято постанову від 24 грудня 2019 № 1082 «Деякі питання нарахування (визначення) плати за теплову енергію та послуги з централізованого

опалення, централізованого постачання гарячої води для споживачів у зв'язку зі зміною ціни природного газу» (далі – Постанова 1082).

Згідно з пунктом 2 Постанови 1082, у разі прийняття теплопостачальною організацію (виконавцем послуг із централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води) рішення щодо зміни розміру нарахувань за теплову енергію, послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, споживачам, у зв'язку із зміною для них ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019/2020 року, відповідні зміни (починаючи із нарахувань за грудень 2019 року) мають відображатися щомісяця у платіжних документах споживачів, надісланих у місяці, що є наступним за розрахунковим періодом.

Про прийняте рішення щодо зміни розміру нарахувань за теплову енергію, послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, теплопостачальна організація інформує споживачів шляхом розміщення інформаційного повідомлення (з наведенням відповідних обґрунтувань) на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на власному сайті.

Даною постановою 1082 внесені зміни до Правила 1198.

Пункт 35 Правил 1198, яким визначено права теплопостачальної організації, доповнено абзацом такого змісту: "прийняти рішення щодо зміни розміру нарахувань за теплову енергію для споживачів у зв'язку із зміною ціни природного газу, що використовується для виробництва теплової енергії."

Також, **Правила 1198 доповнено розділом «Особливості нарахування (визначення) плати за теплову енергію для споживачів у зв'язку зі зміною ціни природного газу для теплопостачальної організації»** з таким змістом:

«47. У разі зміни для теплопостачальної організації протягом опалювального сезону ціни природного газу (без урахування зміни тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки (націнки) постачальника), що використовується для виробництва теплової енергії, теплопостачальна організація може прийняти рішення щодо зміни розміру нарахувань за спожиту теплову енергію для споживачів.

Підставою для зміни розміру нарахувань за спожиту теплову енергію є умова, коли ціна природного газу (без урахування зміни тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки (націнки) постачальника), придбаного теплопостачальною організацією у відповідному місяці опалювального сезону, є нижчою від ціни природного газу (без урахування зміни тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки (націнки) постачальника), що врахована у структурі тарифів на теплову енергію, встановлених уповноваженими органами.

49. Різниця в нарахуваннях спрямовується в оплату майбутніх платежів, крім випадку припинення дії договору із споживачем.

За наявності у споживача заборгованості за спожиту теплову енергію сума перерахунку зараховується в рахунок погашення існуючої заборгованості споживача відповідно до черговості її виникнення».

Отже, **враховуючи вимоги Постанови 1082 та Правил 1198, зміна розміру нарахувань за теплову енергію здійснюється для всіх категорії споживачів.**

4.2 ФАКТИЧНІ ОБСТАВИНИ

У ході здійснення дослідження було з'ясовано наступне:

Згідно з інформацією КП «Новомосковськтеплоенерго» (лист від 09.12.2020 № 841), на підставі постанови 1082, по Підприємству було прийнято рішення та видано накази від 28.12.2019 №120, від 31.01.2020 №11, від 02.03.2020 №17, від 31.03.2020 №27 щодо проведення нарахування плати за послуги з централізованого опалення по групі споживачів «Населення» протягом опалювального періоду 2019/2020 (починаючи з нарахувань за грудень 2019) із урахуванням коефіцієнтів перерахунків: за грудень 2019 – 0,78; за січень 2020 – 0,82; за лютий 2020 – 0,74; за березень 2020 – 0,67.

Підприємством здійснено перерахувань за послуги з централізованого опалення за опалювальний період 2019/2020 по категорії споживачів «населення» на загальну суму 13 059,6 тис. грн (лист Підприємства від 15.10.2020 № 627).

По інших категоріях споживачів «бюджетні установи», «релігійні організації», «інші споживачі (крім населення)» перерахунки розміру нарахувань за теплову енергію у період грудень 2019 - березень 2020 **не проводилися** (листи Підприємства: від 15.10.2020 № 627 на вимогу про надання інформації від 11.09.2020 № 54-02/2862, від 09.12.2020 № 841 на вимогу про надання інформації від 11.11.2020 № 54-02/3763).

За інформацією КП «Новомосковськтеплоенерго» (лист від 15.10.2020 № 627), протягом опалювального періоду 2019/2020 зміна тарифів по Підприємству для всіх категорій споживачів на теплову енергію, її виробництво, транспортування, постачання, відбувалась наступним чином:

Категорія споживачів	Тариф, грн/Гкал з ПДВ	Дата введення в дію тарифів	Підстава застосування
населення	1 723,76	23.11.2018	Рішення виконавчого комітету Новомосковської міської ради від 16.11.2018 № 625/0/6-18
бюджетні установи	1 900,09	01.10.2019	Рішення виконавчого комітету Новомосковської міської ради від 16.08.2019 № 499/0/6-19
	1 876,75	01.01.2020	Рішення виконавчого комітету Новомосковської міської ради від 24.12.2019 № 875/0/6-19
інші споживачі	1 900,09	01.10.2019	Рішення виконавчого комітету Новомосковської міської ради від 16.08.2019 № 499/0/6-19
	1 876,75	01.01.2020	Рішення виконавчого комітету Новомосковської міської ради від 24.12.2019 № 875/0/6-19

Окрім того, за інформацією КП «Новомосковськтеплоенерго» (лист Підприємства від 15.10.2020 № 627), протягом опалювального періоду 2019-2020 ціна придбання Підприємством природного газу при кожному придбанні була єдиною для всіх категорій споживачів, але перерахунки розміру нарахувань за теплову енергію, послуги з централізованого опалення Підприємством проведено тільки для категорії споживачів «населення».

Період	Ціна природного газу, яка врахована у складі тарифів для «населення», грн.	Ціна природного газу, яка врахована у складі тарифів для «бюджетні установи», «інші споживачі», грн.	Ціна природного газу, за якою придбавало Підприємство, грн.
Листопад	6 235,51	6 235,51	4 899,00
Грудень	6 235,51	6 235,51	4 276,6958
Січень	6 235,51	5 500,00	4 650,00
Лютий	6 235,51	5 500,00	3 948,00
Березень	6 235,51	5 500,00	3 396,00

Крім цього вбачається, що цінові зміни придбання Підприємством природного газу для всіх категорій споживачів у бік зменшення відбувалися динамічніше, ніж зміна тарифів на теплову енергію для цих категорій споживачів.

Таким **чином, КП «Новомосковськтеплоенерго», всупереч вимог постанови 1082 та Правил 1198 не здійснило перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію у період грудень 2019 - березень 2020 таким категоріям споживачів, як «бюджетні установи», «релігійні організації», «інші споживачі (крім населення)».**

Така бездіяльність Підприємства може призводити до ущемлення інтересів категорій споживачів, як «бюджетні установи», «релігійні організації», «інші споживачі (крім населення)», оскільки зазначені споживачі були позбавлені можливості розраховуватись за отриману теплову енергію **за обґрунтованими цінами.**

У свою чергу, вартість теплової енергії, може впливати на розмір вартості товарів (робіт, послуг) суб'єктів господарювання – споживачів Підприємства, зокрема у сферах: торгівлі лікарськими засобами, продуктами харчування, фармацевтичних послуг, медико-санітарної допомоги та навчальних закладів, споживачами яких, в свою чергу, є територіальна громада міста.

Так, в ході дослідження територіальним відділенням проведено опитування споживачів Підприємства з постачання теплової енергії – суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сферах: торгівлі лікарськими засобами, фармацевтичних послуг, медико-санітарної допомоги та навчальних закладів стосовно договірних відносин, умов споживання теплової енергії, впливу вартості постачання теплової енергії на вартість їх товарів (робіт, послуг), чи здійснено Підприємством перерахунки розміру нарахувань за теплову енергію у період грудень 2019 - березень 2020.

У відповідь на зазначені питання всі опитані «бюджетні установи» та «інші споживачі» - споживачі Підприємства з постачання теплової енергії, повідомили, що перерахунки розміру нарахувань за теплову енергію у період грудень 2019 - березень 2020 здійснено не було, нарахування здійснювались за діючими у даному періоді тарифами.

Як зазначено у листі Новомосковського фахового коледжу Національної металургійної академії України від 14.04.2021 № 77 у відповідь на вимогу територіального відділення від 17.03.2021 №54-02/968, вартість теплової енергії є суттєвим чинником у витратах навчального закладу, для оплати комунальних послуг (зокрема теплової енергії) кошти надходять з державного бюджету по спеціальному та загальному фондах, сума коштів, передбачених кошторисом на оплату теплової енергії, фактичні видатки навчального закладу у опалювальному періоді 2019-2020 становили 778 251 грн.

Наприклад, якщо б Підприємством було б здійснено перерахунки розміру нарахувань за теплову енергію у період грудень 2019 - березень 2020 Новомосковському фаховому коледжу Національної металургійної академії України з середнім коефіцієнтом 0,7525, який було застосовано для перерахунків категорії «населення», то **могло бути зменшено використання коштів з державного бюджету у розмірі 192617 грн** (С = (1 – К) × П=(1- 0,7525) × 778 251 грн).

Товариство з обмеженою відповідальністю «Аптеки медичної академії» у листі від 21.01.2021 № 28 на вимогу територіального відділення від 17.12.2020 № 54-02/4230 зазначило, що вартість теплової енергії є суттєвим чинником у вартості кінцевої послуги.

У відповідь на вимогу про надання інформації від 17.12.2020 № 54-02/4235 товариство з обмеженою відповідальністю «РЕГІОНАЛЬНА АПТЕЧНА МЕРЕЖА РУАН» повідомило територіальне відділення листом від 24.12.2020 №308, що при формуванні цін при здійсненні господарської діяльності Товариство включає до витрат й витрати на теплову енергію; кожен вид діяльності при ціноутворенні на товар виходить із витрат, які були понесені в ході здійснення господарської діяльності , тому, навіть незначне зменшення витрат може призвести до зменшення

цін на товари. У будь-якому випадку Товариство несе витрати, якщо ціни за послуги теплопостачання будуть знижені, то й при формуванні ціноутворення лікарських препаратів такий фактор буде враховуватись, та відповідно націнка може бути меншою.

За умов існування значної конкуренції на ринку постачання теплової енергії, така бездіяльність Підприємства, яка може призвести до ущемлення інтересів споживачів, була б неможливою, оскільки споживачі теплової енергії, внаслідок можливості вибору постачальника теплової енергії, обрали б іншого постачальника з більш сприятливими умовами споживання зазначеного товару.

У частині першій статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» йдеться про умови функціонування ринку, визнані такими, «*що були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку*».

Мета цього положення Закону – врегулювати ті ситуації, в яких через відсутність альтернативних джерел постачання товарів чи послуг, що задовольняли б попит за нормальними цінами та умовами торгівлі, або альтернативних покупців, які могли б придбати достатню кількість таких товарів, а домінуюча компанія стає для покупців або продавців єдиним торгівельним партнером, стосунків з яким неможливо уникнути.

За таких умов інші суб'єкти господарювання, споживачі потребують спеціального правового захисту від несправедливого ставлення до них, оскільки сам ринковий механізм з адекватним рівнем конкуренції не функціонує і не може захистити їх належним чином.

5. ВИСНОВКИ ВІДДІЛЕННЯ

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку.

Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Ураховуючи вище наведене, бездіяльність КП «Новомосковськтеплоенерго», яка полягає у **нездійсненні перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію у період грудень 2019 - березень 2020 таким категоріям споживачів, як «бюджетні установи», «релігійні організації», «інші споживачі (крім населення)»** у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 № 1082 «Деякі питання нарахування (визначення) плати за теплову енергію та послуги з централізованого опалення, централізованого постачання гарячої води для споживачів у зв`язку зі зміною ціни природного газу» та Правилам користування тепловою енергією, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 року № 1198 містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку постачання теплової енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини 1 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки

порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Ураховуючи наведене, керуючись статтями 7,12[1],14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482, адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає такі обов`язкові до розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

КП «Новомосковськтеплоенерго»

Припинити бездіяльність, яка полягає у нездійсненні перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію у період грудень 2019 - березень 2020 таким категоріям споживачів, як «бюджетні установи», «релігійні організації», «інші споживачі (крім населення)», яка містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов`язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у **десятиденний строк** з дня їх отримання.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова
адміністративної колегії Лариса ГРЕЧАНА

Члени колегії: Вікторія ОНІЩЕНКО

Наталія ІГНАТЕНКО

Іван ДУБИЧ

Секретар колегії: Ірина БУХАНЕЦЬ